

สัญลักษณ์เตือนภัยจากรังสีแบบใหม่

วิเชียร รตนธงชัย

กลุ่มวิจัยและพัฒนานิวเคลียร์

สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน)

มีการออกสัญลักษณ์ใหม่สำหรับเตือนอันตรายจากรังสี สัญลักษณ์ที่ออกเพิ่มขึ้นนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยลดการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตโดยไม่จำเป็น

รูปคลื่นของรังสี แกมมาและนิวตรอน และคนกำลังวิ่ง เป็นสัญลักษณ์เตือนเกี่ยวกับรังสีที่ออกใหม่ เพิ่มเติมจากของเดิม ที่มีสัญลักษณ์ของรังสี เป็นรูปใบพัดสามแฉก

สัญลักษณ์ใหม่นี้ทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (International Atomic Energy Agency หรือ IAEA) และ องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization หรือ ISO) นำออกใช้เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2007 เพื่อให้ช่วยลดการบาดเจ็บและเสียชีวิตโดยไม่จำเป็น ที่เกิดจากการได้รับรังสีจากต้นกำเนิดรังสีขนาดใหญ่โดยอุบัติเหตุ ซึ่งจะนำมาใช้เพิ่มเติมจากสัญลักษณ์รูปใบพัดสามแฉก ที่อาจจะไม่สื่อความหมาย หรือทราบกันไม่มากนักในกลุ่มผู้ที่ได้ศึกษาเรื่องนี้มาแล้ว

สัญลักษณ์เตือนภัยจากรังสีแบบใหม่

Ms. Eliana Amaral ผู้อำนวยการ Division of Radiation, Transport and Waste Safety ของ IAEA กล่าวว่า “ดิฉันเชื่อว่าความร่วมมือกันในระดับนานาชาติขององค์กรที่เชี่ยวชาญทั้งสอง จะทำให้เชื่อมั่นได้ว่ามาตรฐานใหม่ จะได้รับการยอมรับและนำไปใช้โดยภาครัฐและภาคอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัย ในการใช้พลังงานนิวเคลียร์ การป้องกันอันตรายต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม”

สัญลักษณ์ใหม่นี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะใช้เตือนให้ระวัง สำหรับทุกคนและทุกแห่งที่อาจจะมีอันตราย เนื่องจากอยู่ใกล้กับต้นกำเนิดรังสีขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นผลมาจากโครงการ 5 ปี ที่ดำเนินการอยู่ใน 11 ประเทศทั่วโลก สัญลักษณ์นี้ได้รับการทดสอบกับประชาชนหลายกลุ่มที่มีหลายช่วงอายุ มีพื้นฐานการศึกษาที่แตกต่างกัน ทั้งชายและหญิง เพื่อให้มั่นใจได้ว่าสิ่งที่ต้องการสื่อสารว่า “อันตราย-ห้ามเข้าใกล้” มีความเข้าใจได้อย่างชัดเจนกับทุกคน

Carolyn Mac Kenzie ซึ่งเป็นผู้ชำนาญพิเศษด้านรังสี (radiation specialist) ของ IAEA ที่เป็นผู้ช่วยพัฒนาสัญลักษณ์นี้ กล่าวว่า “เราไม่สามารถสอนทุกคนในโลกเกี่ยวกับเรื่องรังสี แต่เราสามารถเตือนผู้คนถึงอันตรายจากรังสี ได้ด้วยป้ายสติ๊กเกอร์”

สัญลักษณ์ใหม่นี้ ได้รับการพัฒนาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมมนุษย์ นักออกแบบกราฟิก และผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันรังสี รวมทั้งสถาบันแกลลัป (Gallup) ได้ทดสอบกับประชาชน 1,650 คน ในประเทศบราซิล เม็กซิโก โมร็อกโก เคนยา ซาอุดีอาระเบีย จีน อินเดีย โปแลนด์ ยูเครน สหรัฐอเมริกา และประเทศไทย

สัญลักษณ์นี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะใช้สำหรับต้นกำเนิดรังสีประเภท 1, 2 และ 3 ของ IAEA ซึ่งได้กำหนดตามระดับของอันตราย ที่จะทำให้เกิดเจ็บหรือเสียชีวิต รวมทั้งเครื่องฉายรังสีอาหาร (food irradiators) เครื่องฉายรังสีรักษาสำหรับใช้รักษามะเร็ง และอุปกรณ์การถ่ายภาพด้วยรังสีทางอุตสาหกรรม สัญลักษณ์นี้จะติดไว้ที่อุปกรณ์ที่บรรจุต้นกำเนิดรังสี เพื่อเตือนไม่ให้เข้าใกล้ หรือไม่ให้ถอดส่วนที่ห่อหุ้มออก สัญลักษณ์นี้จะไม่เห็นเมื่อใช้งานตามปกติ ยกเว้นเมื่อมีผู้พยายามแยกชิ้นส่วนของอุปกรณ์ออก สัญลักษณ์นี้จะติดไว้ที่ประตูทางเข้าของอาคาร บนหีบห่อหรือตู้บรรจุสินค้า (container) สำหรับขนส่ง

Alan Bryden เลขาธิการ ISO กล่าวว่า “สัญลักษณ์เตือนภัยจากรังสีแบบใหม่นี้ (ISO 21482) ถือเป็นความสำเร็จล่าสุดของความร่วมมืออันยาวนานของ IAEA กับ ISO เราสนับสนุนให้ทุกประเทศนำสัญลักษณ์นี้ไปใช้ในทันที”

ผู้ผลิตต้นกำเนิดรังสีหลายแห่ง มีแผนที่จะใช้สัญลักษณ์นี้กับต้นกำเนิดรังสีขนาดใหญ่ที่ผลิตขึ้นใหม่ เพื่อนำสัญลักษณ์ที่พัฒนาขึ้นโดย IAEA มาใช้กับต้นกำเนิดรังสีขนาดใหญ่

ถอดความจาก New Symbol Launched to Warn Public About Radiation Dangers

เว็บไซต์ www.iaea.org โดย IAEA Press Office